

“ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM KARİKATÜRLERİ MÜZESİ SERAMİKLERİ ”

Yard. Doç. Sadettin AYGÜN*

ÖZET

Anadolu Üniversitesi Karikatür Sanatını Araştırma ve Uygulama Merkezi 2002 yılında kurulmuş, 2004 yılında da bu Merkeze bağlı olarak Eskişehir'in ilk yerleşim bölgesi olan Odunpazarı semtindeki SIT Alanı içinde Eğitim Karikatürleri Müzesi hizmete açılmıştır.

Eğitim Karikatürleri Müzesi daimi sergi salonlarında Türk ve yabancı karikatür ustalarıyla Eskişehirli karikatürcülerin çalışmaları, çeşitli mizah dergileri, fotoğraflar ve belgelerin yanı sıra, seramik heykel ve tabaklar da yer almaktadır.

Bu çalışmada, Müze salonlarında sergilenen veya henüz sergilenmeyen seramik karikatür heykellerle porselen tabaklara çizilmiş karikatürler değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Seramik figürler, karikatür sanatı, karikatür müzesi

* Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü, Eskişehir/ TÜRKİYE

GİRİŞ

Bu çalışmada öncelikle dünyada karikatür alanında hizmet veren sayılı müzelerden biri olan Anadolu Üniversitesi, Eğitim Karikatürleri Müzesi tanıtılacak, daha sonra müzede karikatür sanatında farklılık oluşturmak amacıyla gerçekleştirilen seramik-karikatür sanatlarının sentezlendiği çeşitli faaliyetler özetlenecektir.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM KARİKATÜRLERİ MÜZESİ

Anadolu Üniversitesi Karikatür Sanatını Araştırma ve Uygulama Merkezi 5 Eylül 2002 tarihinde kurulmuş, Eğitim Karikatürleri Müzesi ise iki yıl sonra, 17 Aralık 2004 tarihinde hizmete açılmıştır. Bu alandaki müze sayısı dünyada otuz civarında olup Türkiye’de İstanbul ve Eskişehir’de olmak üzere sadece iki müze bulunmaktadır.

Eğitim Karikatürleri Müzesi olarak kullanıma açılan bina, Eskişehir’in ilk yerleşim bölgesi olan Odunpazarı semtindeki SIT Alanı içinde yer almaktadır. Bina; 1980 yılında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından kayıt altına alınmış ve daha sonra müze olarak kullanılmak amacıyla restore edilmiştir. Restorasyon sırasında yapının özgün kimliğinin korunmasına özellikle dikkat edilmiştir (*Resim1*).

Resim 1 Eğitim Karikatürleri Müze Binasının Restorasyon Öncesi ve Sonrası Görünümü

Eğitim Karikatürleri Müzesi, Türk ve yabancı karikatüristlerin çalışmalarının ve müze koleksiyonundaki eserlerin sergilendiği daimi sergi salonları ve periyodik olarak kişisel-karma sergilere ev sahipliği yapan sergi salonları ile yaşayan, çağdaş bir müze atmosferi yaratmaktadır(*Resim2*).

Resim 2 Eğitim Karikatürleri Müzesi (Fotoğraf: Serhat Özdemir)

EĞİTİM KARİKATÜRLERİ MÜZESİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN SERAMİK AKTİVİTELER

Bu bölümde, Eğitim Karikatürleri Müzesinde seramik ve karikatür sanatını birlikte yorumlamak amacıyla gerçekleştirilen sergi, yarışma ve atölye çalışmaları gibi faaliyetlere yer verilecektir.

Seramik Karikatür Kahramanları Sergisi

Gerçekleştirilen sergide, Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü öğrencileri "Seramik Temel Sanat Eğitimi" dersi kapsamında ders hocası Yard. Doç. Sadettin AYGÜN ve karikatürist Prof. Atila ÖZER'in ortak çalışması ile Türk ve yabancı karikatüristlerin eserlerini seramik formlarda yorumlamışlardır. Bu çalışmalar, 14 Haziran-27 Temmuz 2006 tarihleri arasında, Eğitim Karikatürleri Müzesinde sergilenmiş böylece öğrencilerin karikatür sanatına yönelik ilgisinin artırılmasının yanı sıra geniş bir izleyici kitlesine ulaşılması sağlanmıştır (*Resim3*).

3

5

4

5

Resim 3 'Seramik Karikatür Kahramanları Sergisi'ne Katılan Öğrenci Grubu

Resim 4 Sanem KUŞÇU, "Snoopy" (Charles SCHULZ), 2006

Resim 5 Emre TOSUN, "Avanak Avni" (Oğuz ARAL), 2006

Sergideki çalışmalarda; 1930'lu yıllardan beri günlük gazetelerin karikatür bölümünde yer alan Basri ve Fatoş'dan, 30'dan fazla dile çevrilmiş yalnız kovboy Red Kit'e, Hasbi Tembeler'den Snoopy'ye (Resim 4), Temel Reis'den Micky Mouse'a pek çok yabancı karikatür kahramanı seramik formlarda yorumlanmıştır. Türk karikatüristlerin Avanak Avni (Resim 5),

En Kahraman Rıdvan (Resim 6), Abdülcanbaz ve Tombul Teyze (Resim 7) gibi önemli karikatürleri de unutulmamıştır.

Sergi sonrasında seçilen heykeller müzede farklı yerlere konularak değerlendirilmiş, sergilemede görsel bir zenginlik yaratılmıştır.

Resim 6 Kamuran AK, "En Kahraman Rıdvan" (Bülent ARABACIOĞLU), 2006

Resim 7 Emel ASLAN, "Tombul Teyze" (Ramiz GÖKÇE), 2006

Uluslararası Sanatta Mizah ve Yergi Bienalleri

Bulgaristan'ın Gabrovo kentinde gerçekleştirilen, mizah ve yergi alanında dünya çapındaki en geniş kapsamlı yarışma organizasyonu olan Uluslararası Sanatta Mizah ve Yergi Bienali;

Resim 8 "Karşılaşma", Sadettin AYGÜN, 2006 (Fotoğraf: Selçuk Yılmaz)

Resim 9 "Karşılaşma", Atıla ÖZER, 1989

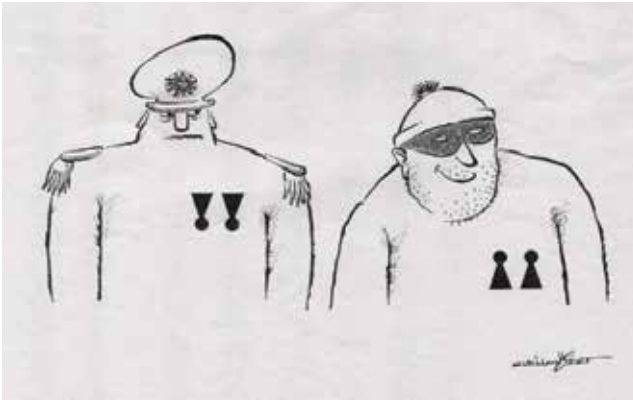
karikatür, çizim-grafik, resim, heykel, poster ve fotoğraf gibi sanat dallarını kapsamaktadır. S. Aygün, 2007 yılı '18. Uluslararası Sanatta Mizah ve Yergi Bienali'nde "Karşılaşma" isimli çalışma ile heykel ödülünü kazanmıştır (Resim 8). Bu çalışmada S. Aygün, A. Özer'in karikatürünü (Resim 9) seramik formunda yorumlamıştır.

Bu çok figürlü seramik heykelle, geçmişte bizim de yaşamak zorunda kaldığımız ve benzerlerine dünyanın hemen her yerinde şahit olduğumuz bir gerçek, şiddetin toplumları nasıl etkilediği, dönüştürdüğü ve bir kaos ortamı oluşturduğu en vurucu formuyla tasvir edilmiştir (Resim 10).

Resim 10 "Karşılaşma", Detay, 2006 (Fotoğraf: Selçuk Yılmaz)

2009 yılındaki '19. Uluslararası Sanatta Mizah ve Yergi Bienali'nde ise yine Sadettin Aygün ve Atila Özer'in ortak seramik heykel çalışması "Madalyonlar" Heykel Ödülü kazanmıştır (Resim 11,12).

Resim 11 "Madalyonlar", Atila ÖZER, 1983

Resim 12 "Madalyonlar", Sadettin AYGÜN, 2009 (Fotoğraf: Serhat Özdemir)

Orijinalleri Gabrovo Mizah ve Yergi Evi'nde bulunan her iki seramik heykel yeniden şekillendirilerek Karikatür Müzesi'nde sergilemeye konmuştur.

Karikatüristlerle Atölye Çalışmaları

Anadolu Üniversitesi Eğitim Karikatürleri Müzesi ile Güzel Sanatlar Fakültesi her zaman etkinliklerinde birbirlerini desteklemişlerdir. Müzeye sergi için gelen konuk karikatürcüler genellikle Güzel Sanatlar Fakültesi'nde taşbaskı çalışması yapma imkanı bulmuşlar, böylelikle farklı bir teknikle karikatürlerini çoğaltırken müze koleksiyonunun zenginleşmesine katkı sağlamışlardır. Bu bağlamda karikatürcüler, Seramik Bölümü Dekor Atölyesi'nde porselen tabaklara da karikatürler çizmişlerdir. Bu çalışmalar da Müze Arşivi'nde yer almaktadır.

Eğitim Karikatürleri Müzesi ve Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü ile Türk karikatür ustalarının da katılımıyla 9 Mart 2010 tarihinde bir atölye çalışması düzenlenmiştir. Bu organizasyonda karikatüristler, seramik bölümü öğrencileri ile bir araya gelmiş ve karikatür figürleri bu kez de kağıt yerine seramik tabaklarda hayat bulmuştur. Porselen tabak üzerine sırüstü boylarla çizilen karikatürler 800 C’de fırınlanmıştır. Çalışmaya Nurray ÇİFTÇİ, Köksal ÇİFTÇİ, Mustafa BİLGİN ve Akdağ SAYDUT katılmıştır (Resim 13).

Resim 13 Karikatüristler İle Atölye Çalışması, 2010

Resim 14 Nurray ÇİFTÇİ, Köksal ÇİFTÇİ ve Mustafa BİLGİN'in Tabak Üzerinde Karikatürleri

“2010 Türkiye’de Japon Yılı” etkinlikleri kapsamında 14 Nisan 2010’da Eğitim Karikatürleri Müzesi’nde açılan “Çağdaş Japon Karikatürleri” sergisine katılan Japon karikatürcüler Yoshiaki YOKOTA ve Norio YAMANOİ’de G.S.F. Seramik Dekor Atölyesi’nde porselen tabak üzerine sırüstü boylarla karikatür çizimi yapmışlardır.

Ayrıca, Karikatürist Semih Poroy’un Müze vitrinlerinde sergilenen porselen tabaklar üzerine çeşitli renkli kalemlerle çalışılmış karikatürleri de seramik karikatürler arasında anılabilir.

SONUÇ

Anadolu Üniversitesi Eğitim Karikatürleri Müzesinin bini aşkın orijinal karikatürünün yanında seramik heykelleri ve seramik malzemeyle şekillendirilmiş, çizilmiş karikatürleri koleksiyonuna zenginlik katmaktadır. Bu çalışmayla Müze koleksiyonundaki seramik karikatür heykel ve tabaklar tanıtılmaya çalışılmıştır.

KAYNAKLAR

Aygün S. (2007), Seramik Karikatürler, Anadolu Sanat, 18, 107-113, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat ve Kültür Dergisi, Anadolu Üniversitesi Matbaası, Eskişehir.

<http://www.ekm.anadolu.edu.tr> (Erişim Tarihi: 01.01.2011)

“ CERAMICS OF ANADOLU UNIVERSITY, MUSEUM OF EDUCATIONAL CARTOONS “

Asist. Prof. Sadettin AYGÜN*

ABSTRACT

Anadolu University Research Center of Cartoon Art founded in 2002 and in 2004 Museum of Cartoon Art was put in commission appertained to the Center in Odunpazarı that is the first settlement of Eskisehir.

In the Museum of Cartoon Art’s exhibition halls local, foreign and master cartoonists’ works including cartoonists from Eskisehir, some humour magazines, photographs and documents are being exhibited with ceramic sculptures and plates.

In this study; ceramic cartoons which have been previously exhibited or not have been exhibited yet in the museum saloons shall be examined in addition to the cartoons that have been drawn onto the porcelain plates.

Keywords: *ceramic figures, cartoon art, cartoon museum*

*Anadolu University, Fine Arts Faculty, Ceramic Department, Eskişehir/TURKEY

INTRODUCTION

In this work, primarily Anadolu University, Museum of Educational Cartoons which is one of the few museums specialized on cartoons in the world shall be introduced, then activities which have been performed in order to provide a difference in the cartoon art by combining ceramic-cartoon arts together shall be summarized.

ANADOLU UNIVERSITY, MUSEUM OF EDUCATIONAL CARTOONS

Anadolu University Research Center for Cartoon Art has been established on 5 September 2002 and Museum of Educational Cartoons has been put into commission two years later, on 17 December 2004. The number of museums specialized in this field are approximately thirty all over the world. In Turkey there are two museums, one in Eskişehir and the other is in İstanbul.

The building now houses the Museum of Educational Cartoons is located in the protected area in Odunpazarı, where the city was first founded. The building was fettered by the Protection of Cultural and Natural Heritage Committee in 1980 and later on restored in order to utilize as museum. During the restoration, special attention paid in order to protect the unique identity of the building (*Figure 1*).

Figure 1 Museum of Educational Cartoons Before and After The Restoration

Museum of Educational Cartoons forms a modern and living atmosphere with it's exhibition halls in which Turkish and foreign cartoonists's works and works from the museum collection has been exhibited permanently in addition to temporary exhibitions where individual-group works are presented (*Figure 2*).

Figure 2 Museum of Educational Cartoons (Photographer Serhat Özdemir)

CERAMIC ACTIVITIES PERFORMED IN MUSEUM OF EDUCATIONAL CARTOONS

In this section, exhibitions, competitions and workshops performed in Museum of Educational Cartoons in order to interpret ceramic and cartoon art together, shall be included.

Ceramic Cartoon Characters Exhibition

In this exhibition; with the cooperation of lecturer Asist. Prof. Sadettin AYGÜN and cartoonist Prof. Atila ÖZER, ceramic students reinterpreted cartoons of Turkish and foreign cartoonists in ceramic forms within the scope of the “Ceramic Fundamental Art Education” lecture in Anadolu University, Fine Art Faculty, Ceramic Department. These works have been exhibited in the Museum of Educational Cartoons between 14 June 2006-27 July 2006. By this, reaching a wide range of audience besides improving the interests of the students for the cartoon art has been accomplished (*Figure 3*).

In the works of this exhibition, many foreign cartoon figures from Blondie (has been published in newspapers since 1930's) to lonely cowboy Lucky Luke (has been translated to more than 30 languages), from Beetle Bailey to Peanuts (*Figure 4*), from Popeye to Micky Mouse have been interpreted in ceramic forms. Important cartoons of Turkish cartoonists like Avanak Avni (*Figure 5*)

3

4

5

Figure 3 Student Group Contributed to “Ceramic Cartoon Characters Exhibition”

Figure 4 Sanem KUŞÇU, “Snoopy” (Charles SCHULZ), 2006

Figure 5 Emre TOSUN, “Avanak Avni” (Oğuz ARAL), 2006

En Kahraman Rıdvan (*Figure 6*), Abdülcanbaz and Tombul Teyze (*Figure 7*) have also taken into consideration. Selected ceramics have been utilized by exhibiting them in the museum after the exhibition and hence a visual wealth have been provided in exhibition.

Figure 6 Kamuran AK, “En Kahraman Rıdvan” (Bülent ARABACIOĞLU), 2006

Figure 7 Emel ASLAN, “Tombul Teyze” (Ramiz GÖKÇE), 2006

International Biennial of Humour and Satire in the Arts

International Biennial of Humour and Satire in the Arts is the most comprehensive competition organization in the world-wide within this field which includes art branches like cartoon, drawing-graphic, painting, sculpture, poster and photography and held in Bulgaria. S. AYGÜN has won the sculpture prize with the “Meeting” work in the 18. International Biennial of Humour and Satire in the Arts, 2007 (*Figure 8*). In this work, S. AYGÜN reinterpreted A. ÖZER’s cartoon in the ceramic form (*Figure 9*).

In this work; a fact, which we had previously experienced in the past and witnessed all over the world, how violence affect, mutate the people and result a chaos atmosphere

Figure 8 “Meeting”, Sadettin AYGÜN, 2006

Figure 9 “Meeting”, Atila ÖZER, 1989

has been depicted with it's most attractive form (Figure 10).

Mutual ceramic sculpture work of S. AYGÜN and A. ÖZER, "Medals", has won the sculpture prize in the 19. International Biental of Humour and Satire in the Arts, 2009 (Figure 11,12).

Figure 10 "Meeting", Detail, 2006 (Photographer Selçuk Yılmaz)

These sculptures, originals of which are exhibited in House of Humour and Satire reformed again and have been exhibited in Museum of Educational Cartoons since then.

Figure 11 "Medals", Atilla ÖZER, 1983

Figure 12 "Medals", Sadettin AYGÜN, 2009 (Photographer: Serhat Özdemir)

Workshop With Cartoonists

Anadolu University, Museum of Educational Cartoons and Fine Arts Faculty have always supported each other in the organizations. The visitor cartoonists who came to the museum for exhibition has the chance to make ceramic-sculptures in Fine Arts Faculty. By this way while the cartoonists increase their cartoons via a different technique, they also contribute to the enrichment of the museum. In this sense, cartoonists also draw cartoons to the ceramic plates in Decor Workshop in Ceramic Department. These works are also included in the Museum Archive.

A workshop organization with the contribution of Turkish cartoonists was planned by “Museum of Educational Cartoons” and “Ceramic Department” in Anadolu University, Fine Arts Faculty, in 9 March, 2010. In this organization cartoonists came together with ceramic department students and recreated their cartoon figures in ceramic plates instead of paper this time. Nuray ÇİFTÇİ, Köksal ÇİFTÇİ, Mustafa BİLGİN and Akdağ SAYDUT have contributed to this workshop (Figure 13).

Figure 13 Workshop with the cartoonists, 2010

Figure 14 The Cartoons of Nuray ÇİFTÇİ, Köksal ÇİFTÇİ and Mustafa BİLGİN on the Plate

The Japan Cartoonists Yoshiaki YOKOTA and Norio YAMANOİ, who have contributed to the “Modern Japan Cartoons” exhibition which was performed in Museum of Educational Cartoons, within the scope of “2010 the Japan Year in Türkiye”, have also made cartoon drawing onto the porcelain plates with paintings.

In addition, the cartoons of Cartoonists Semih POROY which have been drawn onto the porcelain plates with coloured pencils can be counted in ceramic cartoons.

CONCLUSION

In addition to the original cartoons over one thousand, Anadolu University, Museum of Educational Cartoons enriches it's collection with ceramic sculptures, cartoons which are formed and drawn with ceramic material. In this work ceramic cartoon sculptures and plates are introduced.

REFERENCES

Aygün S. (2007), Seramik Karikatürler, Anadolu Sanat, 18, 107-113. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat ve Kültür Dergisi, Anadolu Üniversitesi Matbaası, Eskişehir. <http://www.ekm.anadolu.edu.tr/index.htm> (01.01.2011)